

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ ДЗВО
«УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ПСИХОЛОГІЇ
Кафедра педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти**

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою ННІМП ДЗВО «Університет
менеджменту освіти»

31 серпня 2023 року, протокол № 7

Голова вченої ради ННІМП ДЗВО

«Університет менеджменту освіти»

_____ Т. С. Рожнова

МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

(ОК 11 Методологія наукових досліджень

– дисципліна циклу обов'язкових освітніх компонентів)

Рівень освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 011 Освітні, педагогічні науки.

Освітньо-професійна програма: Педагогіка вищої школи. Андрагогіка.

Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень» циклу обов'язкових освітніх компонент зі спеціальності складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи. Андрагогіка» спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка».

Автор-укладач робочої програми навчальної дисципліни:

Т. Є. Рожнова, кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти»

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти
Навчально-наукового інституту менеджменту та психології
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»

(протокол № 1 від 30.08. 2023 р.)

Затверджено вченою радою
Навчально-наукового інституту менеджменту та
психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
(протокол № 7 від 31 серпня 2023 р.)

© Рожнова Т.Є., 2023 р.

© ДЗВО «УМО», 2023 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<i>Найменування показників</i>	<i>Галузь знань, освітній рівень, спеціальність</i>	<i>Характеристика навчальної дисципліни</i>	
		<i>заочна форма навчання</i>	
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 4	Галузь знань: 01Освіта/Педагогіка Спеціальність: 011 Освітні, педагогічні науки Освітньо-професійна програма: Педагогіка вищої школи. Андрагогіка	Навчальна дисципліна циклу обов'язкових освітніх компонентів	
		Рік підготовки	
Загальна кількість годин – 120	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	1-й	
		Семестр	
		1-й	
		Лекції	
		8	
		Практичні, семінарські	
		6	
		Самостійна робота	
106			
Вид контролю			
залік			

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи:

для заочної форми навчання становить: 11,7% : 88,3

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень» є формування у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти знань і вмінь, необхідних для вирішення завдань, пов'язаних з плануванням і проведенням наукових досліджень та втіленням їх результатів.

Основні завдання викладання навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» полягають в:

- отриманні знань в області методології наукового пізнання необхідних для написання наукової кваліфікаційної роботи (магістерської);
- отриманні знань про організацію наукового дослідження, написання та оформлення наукових статей, про порядок захисту магістерської роботи;
- отримання знань в області організації науково-дослідницької діяльності у закладі вищої освіти;
- розвиток особистості майбутнього науковця, формування компетенцій, що сприяють самореалізації в науково-дослідній діяльності.

Предметом дослідження дисципліни "Методологія наукових досліджень" є: теоретичні основи наукової діяльності; основи наукового пізнання, поняття науки, наукових теорій, методів і принципів дослідження; методи наукового дослідження: загальнонаукові, спеціальні, емпіричні, теоретичні та міждисциплінарні методи, їх класифікація та практичне застосування; процес наукового пізнання: етапи наукового дослідження: постановка проблеми, формулювання мети та завдань, розробка гіпотез, вибір методів, аналіз результатів і формулювання висновків; методологія підготовки наукових праць: планування дослідження, оформлення наукових статей, монографій, дисертацій, написання звітів та інших наукових документів; філософські та етичні аспекти науки: розгляд етики наукової діяльності, принципів академічної доброчесності, уникнення плагіату, відкритої науки; інструменти та технології наукових досліджень: використання сучасних інформаційних технологій, програмного забезпечення для обробки даних, візуалізації результатів і управління науковою інформацією; наукові системи й структура знання: аналіз наукових парадигм, підходів, моделей і їх взаємодії у створенні нового знання; оцінювання та впровадження результатів дослідження: методи перевірки достовірності, застосовність та впровадження отриманих результатів у практичну діяльність; особливості міждисциплінарних досліджень: специфіка взаємодії різних наук для вирішення складних проблем.

"Методологія наукових досліджень" спрямована на формування у здобувачів освіти системного розуміння наукового процесу, навичок проведення досліджень, критичного мислення та здатності генерувати нові знання й ідеї.

Результатом вивчення дисципліни є набуття здобувачами освіти таких **компетентностей:**
інтегральна компетентність: здатність розв'язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх, педагогічних наук.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК7. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК9. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК10. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК1. Здатність проєктувати і досліджувати освітні системи.

СК2. Здатність застосовувати та розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері освіти й педагогіки.

СК3. Здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти.

СК4. Здатність здійснювати експертизу та надавати консультації з питань освітньої політики та інновацій в освіті.

СК5. Здатність розробляти і реалізовувати нові освітні інструменти, проєкти та інтегрувати їх в освітнє середовище закладу освіти.

СК6. Здатність управляти стратегічним розвитком команди в педагогічній, науково-педагогічній та науковій діяльності.

СК7. Критичне осмислення проблем у сфері освіти, педагогіки й на межі галузей знань.

СК8. Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах.

СК9. Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у освітній та дослідницькій діяльності.

Програмні результати навчання:

РН 1. Знати на рівні новітніх досягнень концепції розвитку освіти і педагогіки, методологію відповідних досліджень.

РН 4. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення результатів освітньої, професійної діяльності, презентації наукових досліджень та інноваційних проєктів.

РН 6. Розробляти та реалізовувати інноваційні й дослідницькі проєкти у сфері освіти/педагогіки та міждисциплінарного рівня із дотриманням правових, соціальних, економічних, етичних норм.

РН 9. Здійснювати пошук необхідної інформації з освітніх / педагогічних наук у друкованих, електронних та інших джерелах, аналізувати, систематизувати її, оцінюючи достовірність та релевантність.

Передумови вивчення дисципліни.

Дисципліна інтегрує відповідно до свого предмету знання з іншими галузями знань: соціологічних, педагогічних, психологічних, економічних наук тощо.

Дисципліна корелює з такими начальними дисциплінами, що вивчаються студентами, як «Методика викладання у вищій школі», «Освітня політика України в умовах євроінтеграції», «Основи андрагогіки» тощо.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛИНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Теоретичні основи науки та науково-педагогічної діяльності

Тема 1. Наука й наукові дослідження в сучасному світі

Характеристика процесу наукового пізнання. Суб'єкти та об'єкти пізнання. Відмінності наукового та буденного пізнання. Рівні пізнання: почуттєвий і раціональний, емпіричний і теоретичний. Наука як суспільно значима сфера людської діяльності. Форми наукового знання. Наукове дослідження як форма здійснення і розвитку науки. Види наукових досліджень (фундаментальні та прикладні). Класифікація наукових досліджень та наук (природничі, гуманітарні, технічні, суспільні). Наукові школи. Наукові революції. Внесок українських вчених у науку. Наукові медалі і премії України і світу. Глобальні кризи й проблема важливості науково-технічного прогресу.

Тема 2. Сутність педагогічного дослідження

Особливості науково-педагогічного дослідження (неоднозначність перебігу явищ; неповторність педагогічних процесів; участь у педагогічних процесах людей; об'єкти у педагогічному дослідженні не бувають ідентичними). Головні критерії ефективності науково-педагогічного дослідження. Вимоги до здійснення науково-педагогічних досліджень. Види досліджень у педагогіці (якісні і кількісні, фундаментальні та прикладні, теоретичні та емпіричні). Етичні принципи здійснення науково-педагогічного дослідження. Академічна доброчесність

Тема 3. Методологія педагогічної науки

Поняття методології. Методологія як теорія та як сукупність методів дослідження. Поняття методу, техніки, методики, процедури дослідження. Принципи науково-педагогічного дослідження (єдності теорії і практики, історизму, об'єктивності висвітлення педагогічних процесів, всебічного вивчення педагогічних процесів, конкретності істини, суперечності, заперечення, розвитку, причинності, системності). Підходи у вивченні педагогічних явищ (аксіологічний, комплексний, структурний, функціональний, формалізований, цілісний, діяльнісний, культурологічний, суб'єктно-об'єктний, диференційований, індивідуальний, етнопедагогічний, моделювання, системний).

Поняття про метод наукового пізнання. Класифікація методів, що використовуються у педагогічних дослідженнях. Роль теоретичних методів дослідження у науковому дослідженні. Види теоретичних методів дослідження та їх характеристика.

Поняття про модель та моделювання. Призначення моделей у науковому дослідженні.

Емпіричні методи науково-педагогічних досліджень, їх сутність та класифікація.

Тема 4. Педагогічний експеримент

Сутність педагогічного експерименту. Види педагогічного експерименту (констатувальний, формувальний, контролюючий, природний, лабораторний). Планування експерименту (постановка задач, вибір необхідного числа експериментальних факторів, вибірка, визначення тривалості, фіксування даних). Програма педагогічного експерименту.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Технологія проведення наукових досліджень

Тема 5. Технологія дослідницької роботи

Основні етапи наукового дослідження і логіка їх пізнавального пошуку. Виявлення, формування і постановка наукової проблеми як однієї з форм наукового знання. Практичні та теоретичні причини, що зумовлюють постановку проблеми. Сутність, характер і шляхи вирішення наукової проблеми.

Виявлення і нагромадження фактів дійсності — важливий етап у науковому дослідженні. Поняття про факти дійсності, їх види та зміст. Відмінність між фактом-подією та науковим фактом. Логіка виявлення фактів дійсності, їх пояснення та узагальнення.

Формування та обґрунтування наукових гіпотез як процес поглиблення наукового дослідження. Види гіпотез та їх роль у дослідженні явищ і процесів реальної дійсності. Значення

гіпотез у прогнозуванні розвитку матеріального та духовного світу.

Формування наукової теорії — основний етап у процесі наукового дослідження. Поняття наукової теорії, її сутності та структури. Ознаки і функції наукової теорії. Роль теорії у формуванні та розвитку знань, науки, наукової картини світу. Наука як особливий вид духовного виробництва, пізнавальної діяльності вчених.

Тема 6. Планування педагогічного дослідження

Вибір теми наукового дослідження, що може бути віднесена до певного наукового напрямку чи до наукової проблеми. Теми наукового дослідження: теоретичні, практичні і змішані. Роль наукового керівника при виборі теми наукового дослідження.

Етапи виконання науково-дослідної роботи. Поняття про планування наукового дослідження. Термінологічно-категоріальний апарат дослідження. Науковий апарат дослідження: 1) формулювання проблеми чи теми; 2) визначення об'єкта і предмета дослідження, їх взаємозв'язок; 3) визначення мети і постановку завдань дослідження; 4) інтерпретація основних понять; 5) формулювання робочих гіпотез.

Програма науково-педагогічного дослідження. Об'єм вибірки. Репрезентативність вибірки. Генеральна сукупність.

План магістерської випускової (дипломної) чи курсової роботи. Робочий план (план-графік) виконання робіт.

Тема 7. Робота з науковою інформацією

Інформаційний підхід у методології пізнання. Наукова інформація та її джерела. Поняття наукової інформації. Види та вимоги до наукових видань: автореферат, дисертації, препринт, збірник наукових праць, матеріали наукової конференції, тези доповідей наукової конференції, науково-популярне видання.

Технологія роботи з науковою літературою. Особливості збирання, обробки та інтерпретації інформації. Збір, узагальнення і аналіз педагогічної практики.

Вимоги до оформлення бібліографічного опису літератури у списку використаних джерел.

Наукометричні бази даних, їх різновиди та особливості

Тема 8. Написання і оформлення наукових праць здобувачами вищої освіти

Систематизація результатів дослідження. Види систематизації результатів дослідження та їх зміст. Формулювання гіпотези, висновки та рекомендації, педагогічний експеримент, коригування попередніх пропозицій, огляд наукових джерел дослідження. Викладення висновків та рекомендацій у формі методичних рекомендацій, наукової статті, тез доповіді, звіту курсової, випускової магістерської роботи. Наукова стаття. Методика підготовки та вимоги до оформлення наукової статті. Техніка написання тексту. Побудова тексту: постановка проблеми, аналіз останніх досліджень, постановка завдання, виклад основного матеріалу, висновки, список використаних джерел.

Особливості наукового тексту і професійного наукового викладу думки. Мовні засоби наукового стилю. Оформлювання результатів наукової діяльності. Основні правила бібліографічного опису, оформлювання покликань. Реферат як жанр академічного письма. Стаття як самостійний науковий твір. Науковий етикет. Типові помилки під час перекладу наукових текстів українською мовою. Мова та стиль наукової роботи.

Упровадження результатів закінчених досліджень та розрахунок їх ефективності. Продукція наукових досліджень: теоретичні і науково- методологічні положення, методики, рекомендації.

Організаційне забезпечення наукових досліджень і наукова та організаційна градація науковців. Матеріально-технічне та фінансове забезпечення наукової діяльності. Оцінка ефективності наукових досліджень.

Тема 9. Особливості підготовки, оформлення і захисту наукових робіт здобувачів вищої освіти

Реферат і доповідь як різновиди наукових робіт здобувачів вищої освіти.

Особливості підготовки рефератів і доповідей.

Курсова робота як вид наукового дослідження здобувача вищої освіти. Етапи виконання

курсної роботи: 1) вибір теми; 2) вивчення нормативних актів і спеціальної літератури; 3) складання плану курсової роботи; 4) консультація з науковим керівником; 5) вивчення практики; 6) написання першого (чорнового) варіанта роботи; 7) представлення роботи науковому керівнику і консультація з ним; 8) усунення недоліків, редагування і представлення на кафедрі остаточного варіанта роботи; 9) підготовка доповіді і захист роботи.

Основні вимоги до написання та оформлення випускової роботи магістра.

Порядок подання випускової роботи магістра на кафедру та її захисту.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	НАЗВА МОДУЛЯ / ТЕМИ	Кількість годин			
		Л	П/С	СРС	Усього
1	Модуль 1. Теоретичні основи науки та науково-педагогічної діяльності	4	2	48	54
1.1.	Тема 1. Наука й наукові дослідження в сучасному світі	2		11	13
1.2.	Тема 2. Сутність педагогічного дослідження			12	12
1.3.	Тема 3. Методологія педагогічної науки	2	2	11	15
1.4.	Тема 4. Педагогічний експеримент			14	14
2	Модуль 2. Технологія проведення наукових досліджень	4	2	58	66
2.1.	Тема 5. Технологія дослідницької роботи			11	11
2.2.	Тема 6. Планування педагогічного дослідження	1	1	11	13
2.3.	Тема 7. Робота з науковою інформацією		1	12	13
2.4.	Тема 8. Написання і оформлення наукових праць здобувачами вищої освіти	1		12	13
2.5.	Тема 9. Особливості підготовки, оформлення і захисту наукових робіт здобувачів вищої освіти	2	2	12	16
	Всього	8	6	106	120

4. ТЕМИ ТА ПЛАНИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Наука й наукові дослідження в сучасному світі	2 год
2	Тема 3. Методологія педагогічної науки	2 год
3	Тема 6. Планування педагогічного дослідження Тема 8. Написання і оформлення наукових праць здобувачами вищої освіти	1 год 1 год
4	Тема 9. Особливості підготовки, оформлення і захисту наукових робіт здобувачів вищої освіти	2год
	ВСЬОГО	8год

Лекція № 1. Модуль 1. «Теоретичні основи науки та науково-педагогічної діяльності»

Тема 1. Наука й наукові дослідження в сучасному світі.

Мета лекції: сформувати у здобувачів вищої освіти комплекс знань щодо теоретичних основ та методологічних засад наукових досліджень.

План лекції:

- 1.1. Виникнення та розвиток науки.
- 1.2. Теоретичні та методологічні принципи науки.
- 1.3. Види та ознаки наукового дослідження. Класифікація наук.
- 1.4. Методологія і методи наукових досліджень.
- 1.5. Сутність педагогічного дослідження.

Опорні поняття: наука, теорія, функції, наукова теорія; наукова діяльність, закони, принципи, категорії, методологія, наукові методи, методологія наукових досліджень, емпіричні методи,

методи теоретичного пізнання, загальнологічні методи і прийоми дослідження, педагогічний експеримент, моделювання, наукові підходи.

Лекція №2 на тему: “Методологія педагогічної науки”

Мета лекції: сформувати у студентів комплекс знань щодо основних понять дисципліни. Розглянути структуру педагогічного експерименту: обґрунтування актуальності і визначення теми дослідження, його мети, завдання.

План лекції:

- 2.1. Методологія та її значення для наукових досліджень.
- 2.2. Формулювання теми наукового дослідження та визначення робочої гіпотези.
- 2.3. Визначення мети, об'єкта, предмета дослідження.
- 2.4. Розглянути етапи та структуру педагогічного експерименту.
- 2.5. Збирання і відбір інформації для проведення дослідження.

Опорні поняття: наукова проблема, науковий напрям, наукова проблема, актуальність дослідження, мета дослідження, об'єкт дослідження, предмет дослідження, науковий напрям, інформаційний пошук.

Лекція 3. Планування педагогічного дослідження. Написання і оформлення наукових праць здобувачами вищої освіти. Види наукових публікацій»

Мета лекцій: сформувати у студентів комплекс знань щодо планування педагогічного дослідження та щодо сутності та особливостей різних видів наукових публікацій.

План лекції:

- 3.1. Планування педагогічного дослідження.
 - 3.2. Види наукових публікацій
 - 3.3. Систематизація результатів дослідження.
 - 3.4. Види систематизації результатів дослідження та їх зміст.
 - 3.5. Формулювання гіпотези, висновки та рекомендації, педагогічний експеримент, коригування попередніх пропозицій, огляд наукових джерел дослідження.
 - 3.6. Викладення висновків та рекомендацій у формі методичних рекомендацій, наукової статті, тез доповіді, звіту курсової, випускової магістерської роботи.
 - 3.7. Наукова стаття.
 - 3.8. Упровадження результатів закінчених досліджень та розрахунок їх ефективності.
 - 3.9. Продукція наукових досліджень: теоретичні і науково-методологічні положення, методики, рекомендації.
 - 3.10. Організаційне забезпечення наукових досліджень і наукова та організаційна градація науковців.
 - 3.11. Матеріально-технічне та фінансове забезпечення наукової діяльності.
 - 3.12. Оцінка ефективності наукових досліджень.
- Опорні поняття:** монографія, стаття, автореферат, препринт, тези доповідей, наукова доповідь, збірник наукових праць.

Лекція 4. Особливості підготовки, оформлення і захисту наукових робіт здобувачів вищої освіти

Мета лекції: сформувати у студентів комплекс знань щодо планування та оформлення кваліфікаційної (магістерської) та курсової роботи.

План лекції:

- 4.1. Реферат і доповідь як різновиди наукових робіт здобувачів вищої освіти.
- 4.2. Особливості підготовки рефератів і доповідей.
- 4.3. Курсова робота як вид наукового дослідження здобувача вищої освіти.
- 4.4. Етапи виконання курсової роботи: 1) вибір теми; 2) вивчення нормативних актів і спеціальної літератури; 3) складання плану курсової роботи; 4) консультація з науковим керівником; 5) вивчення практики; 6) написання першого (чорнового) варіанта роботи; 7) представлення роботи науковому керівнику і консультація з ним; 8) усунення недоліків, редагування і представлення на кафедрі остаточного варіанта роботи; 9) підготовка доповіді і захист роботи.
- 4.5. Основні вимоги до написання та оформлення кваліфікаційної роботи магістранта.
- 4.6. Порядок подання кваліфікаційної роботи магістрантів на кафедру та її захисту.

Опорні поняття: , курсова робота, кваліфікаційна магістерська робота.

ТЕМИ ТА ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ/СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№	Теми практичних занять	Зміст практичних занять	Форма контролю	Кіл. год.
1	Тема.3. Методологія педагогічної науки	<p>Завдання І. Підготувати презентації до кожного пункту плану (можна об'єднатися по 2-3 здобувача вищої освіти по кожному запитанню, а можна індивідуально підготувати).</p> <p>Питання для розгляду:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття методології. Методологія як теорія та як сукупність методів дослідження. 2. Поняття методу, техніки, методики, процедури дослідження. 3. Принципи науково-педагогічного дослідження (єдності теорії і практики, історизму, об'єктивності висвітлення педагогічних процесів, всебічного вивчення педагогічних процесів, конкретності істини, суперечності, заперечення, розвитку, причинності, системності). 4. Підходи у вивченні педагогічних явищ (аксіологічний, комплексний, структурний, функціональний, формалізований, цілісний, діяльнісний, культурологічний, суб'єктно-об'єктний, диференційований, індивідуальний, етнопедагогічний, моделювання, системний). 5. Поняття про метод наукового пізнання. 6. Класифікація методів, що використовуються у педагогічних дослідженнях. 7. Роль теоретичних методів дослідження у науковому дослідженні. 8. Види теоретичних методів дослідження та їх характеристика. 	Оцінювання виступів із презентаційними повідомленнями та участі у групових дискусіях	2

		<p>9. Поняття про модель та моделювання. Призначення моделей у науковому дослідженні.</p> <p>Завдання теоретичні:</p> <p>I. Дайте визначення основних термінів і понять: «методологія», «модель», «методи дослідження».</p> <p>II. Афоризми Запропонуйте афоризми, в яких найповніше розкрито сутність цієї теми та поясніть чому саме ці афоризми найбільш підходять до цієї теми.</p> <p>III. Опрацюйте тему, відповівши на тестові завдання:</p> <p>https://docs.google.com/forms/d/1rlme8Zn-IBNHiAbyDWzyOR-6iwNq8Q8P8BU30E7svWg/edit ? Питання для роздумів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які є Види та ознаки наукового дослідження? 2. Які моделі використовують у наукових дослідженнях? 		
2	<p>Тема.№6. Планування педагогічного дослідження. Тема.№9. Особливості підготовки, оформлення захисту наукових робіт здобувачів вищої освіти.</p>	<p>Завдання I. Підготувати презентації до кожного пункту плану (можна об'єднатися по 2-3 здобувача вищої освіти по кожному запитанню, а можна індивідуально підготувати):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Формулювання теми наукового дослідження та визначення робочої гіпотези. 2. Визначення мети, об'єкта, предмета дослідження. 3. Збирання і відбір інформації для проведення дослідження. 4. Види наукових публікацій. 5. Курсова робота як різновид наукової публікації та основні вимоги до її оформлення. 6. Кваліфікаційна (магістерська) робота, основні вимоги до її оформлення та етапи підготовки. <p><i>Питання для розгляду:</i></p> <p>Завдання теоретичні:</p> <p>I. Дайте визначення основних термінів і понять: «наукові видання», «наукові статті», «наукові конференції».</p> <p>II. Афоризми</p> <p>2. Дайте відповідь на основні запитання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке наукове видання? 	<p>Оцінювання виступів із презентаційними повідомленнями та участі у групових дискусіях. Опублікована наукова стаття по темі кваліфікаційної (магістерської) роботи.</p>	4

	<p>2. Які є форми висвітлення підсумків наукової роботи?</p> <p>3. Де може відбуватися усна передача інформації про наукові результати?</p> <p>4. Що таке наукова конференція? Які існують їх види?</p> <p>5. Які Ви знаєте форми участі в дискусії?</p> <p>Практичне завдання:</p> <p>1. За темою своєї кваліфікаційної (магістерської) роботи визначте: об'єкт, предмет, завдання дослідження.</p> <p>2. Які джерела Ви опрацювали для написання кваліфікаційної (магістерської) роботи (наведіть приклади).</p> <p>3. Які види публікацій Ви маєте? Які вимоги до публікацій існують?</p> <p>4. Наведіть приклади оформлення наукових публікацій (з власних публікацій).</p> <p>Для отримання заліку: Для отримання заліку потрібно мати або опубліковану, або написану наукову статтю по темі кваліфікаційної (магістерської) роботи.</p>		
Разом			6

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

№	Назва теми	Год.
1.	Тема 1. Наука й наукові дослідження в сучасному світі	11
2.	Тема 2. Сутність педагогічного дослідження	12
3.	Тема 3. Методологія педагогічної науки	11
4.	Тема 4. Педагогічний експеримент	14
5.	Тема 5. Технологія дослідницької роботи	11
6.	Тема 6. Планування педагогічного дослідження	11
7.	Тема 7. Робота з науковою інформацією	12
8..	Тема 8. Написання і оформлення наукових праць здобувачами вищої освіти	12
9.	Тема 9. Особливості підготовки, оформлення і захисту наукових робіт здобувачів вищої освіти	12
	Всього:	106

Самостійна робота здобувачів освіти полягає у виконання індивідуального

науково-дослідного завдання з навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень» сприяє поглибленому вивченню магістрантом теоретичного та практичного матеріалу, формуванню вмінь використовувати знання для вирішення відповідних практичних завдань.

Індивідуальне науково-дослідне завдання складається із 3 частин, кожне із яких має свою вагу та оцінюється від 0 до 30 балів:

Перша частина {оцінюється у 15 балів) науково-дослідна. Результатом виконаного завдання підготовлений:

Науковий вступ дослідження за зразком, відповідно до методичних рекомендацій написання дипломних (магістерських) робіт для здобувачів другого (магістерського) рівня освіти освітньо-професійних програм «Педагогіка вищої школи. Андрагогіка» і галузі знань 01 «Освіта/педагогіка», спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки», що містить такі обов'язкові елементи, як *актуальність теми; ступінь розробки проблеми; мету, завдання, об'єкт, предмет та методи дослідження* *Орієнтовний зміст дослідження; список літератури* за темою дослідження, оформлений з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015, що набрали чинності з 01 липня 2016 р.

Друга частина (оцінюється у 15 балів) теоретична, полягає у підготовці наукової доповіді, тематика якої визначається із орієнтовного переліку за вподобанням з переліку питань до заліку.

8.ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тема 1. Наука й наукові дослідження в сучасному світі

Теоретичні завдання: Історія та еволюція науки: Дослідіть ключові етапи розвитку науки: від класичних наукових революцій до сучасної доби.

Наука у вирішенні глобальних викликів: Підготуйте аналітичний огляд ролі науки у вирішенні проблем, таких як зміна клімату, енергетична криза, пандемії тощо.

Етика в сучасних наукових дослідженнях: Опишіть сучасні етичні проблеми в науці, наприклад, експерименти над людьми, штучний інтелект чи використання ГМО.

Роль міждисциплінарних досліджень: Проаналізуйте значення міждисциплінарного підходу для вирішення складних проблем у сучасному світі.

Практичні завдання: Аналіз сучасного наукового досягнення: Виберіть одне зі значущих досягнень науки останніх років (наприклад, відкриття в галузі квантових технологій чи медицини) та підготуйте його опис.

Наукові тренди: Дослідіть сучасні тренди в певній галузі науки (наприклад, нанотехнології, біоінженерія чи відновлювана енергетика).

Карта науки: Розробіть інфографіку або карту, яка ілюструє взаємозв'язок сучасних наукових галузей.

Аналітичні завдання: Фінансування науки: Проаналізуйте, як держави та приватні компанії інвестують у науку. Порівняйте ситуацію в різних країнах.

Наука і суспільство: Дослідіть взаємодію між науковими досягненнями та суспільством. Як наука змінює повсякденне життя?

Вплив наукової політики: Дослідіть приклад впливу державної політики на розвиток науки в певній країні.

Творчі завдання: Есей на тему: "Майбутнє науки: виклики та перспективи".

Висловіть свої думки про напрямки розвитку науки в наступні десятиліття.

Створення постеру: Розробіть постер про видатного вченого сучасності або про важливе наукове відкриття.

Наукова фантастика як інструмент прогнозування: Напишіть коротке есе, як наукова фантастика впливає на формування уявлень про майбутнє науки.

Дослідницькі завдання:

Наукові колаборації: Дослідіть приклад великої міжнародної наукової співпраці (наприклад, CERN, проекти з освоєння космосу).

Аналіз наукових публікацій: Оберіть одну сучасну наукову статтю у вашій галузі, зробіть її реферат та критичний аналіз.

Наука в цифрову епоху: Дослідіть, як сучасні технології (Big Data, AI) змінюють підходи до наукових досліджень.

Тема 2. Сутність педагогічного дослідження

Теоретичні завдання: Основні категорії педагогічного дослідження: Опишіть ключові поняття педагогічного дослідження: проблема, об'єкт, предмет, мета, завдання, гіпотеза.

Методологічні основи педагогічного дослідження: Проаналізуйте підходи до проведення педагогічних досліджень (емпіричний, теоретичний, експериментальний).

Типологія педагогічних досліджень: Класифікуйте педагогічні дослідження за їх видами: фундаментальні, прикладні, діагностичні, прогностичні.

Етапи педагогічного дослідження: Розкрийте етапи проведення педагогічного дослідження: від формулювання проблеми до впровадження результатів у практику.

Практичні завдання: Аналіз педагогічного дослідження: Знайдіть та опишіть приклад реального педагогічного дослідження. Визначте його об'єкт, предмет, мету, завдання та основні результати.

Вибір методів дослідження: Складіть список методів, які ви використали б для вирішення конкретної педагогічної проблеми (наприклад, впровадження інтерактивних методів у навчання).

Розробка гіпотези дослідження: Сформулюйте гіпотезу для педагогічного дослідження з обраної тематики (наприклад, вплив використання ігор на розвиток критичного мислення у школярів).

Аналітичні завдання: Проблематика педагогічних досліджень: Проаналізуйте актуальні проблеми, які є предметом сучасних педагогічних досліджень.

Науковість у педагогічних дослідженнях: Оцініть, що означає науковий підхід у педагогічному дослідженні та як забезпечується його об'єктивність.

Порівняння методів збору даних: Порівняйте різні методи збору емпіричних даних у педагогіці: анкетування, спостереження, інтерв'ю, тестування.

Творчі завдання: Есей на тему: "Роль педагогічних досліджень у сучасній освіті"
Розкрийте своє бачення значення педагогічних досліджень для вдосконалення освітнього процесу.

Розробка плану дослідження: Складіть детальний план педагогічного дослідження на обрану тему (виберіть проблему, об'єкт, предмет, мету, завдання, методи).

Інфографіка про педагогічне дослідження: Створіть інфографіку, яка пояснює сутність педагогічного дослідження та його основні етапи.

Дослідницькі завдання: Проведення міні-дослідження: Виконайте невелике педагогічне дослідження у своїй навчальній чи професійній діяльності (наприклад, вивчення впливу групової роботи на рівень успішності студентів).

Оцінювання наукових статей: Оберіть дві наукові статті з педагогіки та порівняйте їх за методологією дослідження, гіпотезою, результатами.

Впровадження результатів дослідження: Запропонуйте, як результати конкретного педагогічного дослідження можуть бути впроваджені у навчальний процес.

Тема 3. Методологія педагогічної науки

Теоретичні завдання: Поняття методології педагогічної науки: Підготуйте теоретичний огляд основних понять: методологія, метод, методика, підходи та принципи педагогічної науки.

Рівні методології педагогічних досліджень: Розкрийте сутність рівнів методології: філософський, загальнонауковий, конкретно-науковий, технологічний.

Методологічні підходи у педагогіці: Проаналізуйте сучасні методологічні підходи (системний, компетентнісний, діяльнісний, особистісно-орієнтований).

Етапи педагогічного дослідження: Опишіть основні етапи науково-педагогічного дослідження: постановка проблеми, розробка гіпотези, вибір методів, інтерпретація результатів.

Практичні завдання: Аналіз методології конкретного педагогічного дослідження: Оберіть наукову статтю чи монографію та визначте використані методологічні підходи та методи.

Розробка методологічної основи дослідження: Сформулюйте методологічну основу для дослідження на обрану тему (вказуйте мету, завдання, методи, підходи).

Порівняння методів педагогічного дослідження: Порівняйте емпіричні, теоретичні та експериментальні методи дослідження у педагогіці, вказавши їх переваги та недоліки.

Аналітичні завдання: Методологічна криза в педагогіці: Проаналізуйте поняття "методологічна криза" та її прояви у сучасній педагогічній науці.

Інтеграція методів у педагогічному дослідженні: Дослідіть приклади інтеграції кількісних та якісних методів у педагогічній науці.

Критерії науковості у педагогічних дослідженнях: Визначте критерії науковості педагогічних досліджень (об'єктивність, доказовість, системність) та поясніть, як їх дотримуватися.

Творчі завдання: Есей на тему: "Методологія педагогічної науки як інструмент реформування освіти"

Розкрийте своє бачення ролі методології у розвитку сучасної освіти.

Розробка навчального проєкту: Створіть навчальний проєкт з методологічною основою, описуючи підходи, методи та очікувані результати.

Створення інфографіки: Розробіть інфографіку, яка ілюструє основні методологічні підходи у педагогічній науці.

Дослідницькі завдання: Проведення міні-дослідження: Виконайте невелике педагогічне дослідження, визначивши його методологічну основу (тему, об'єкт, методи).

Аналіз сучасних тенденцій у методології педагогіки: Дослідіть сучасні тенденції у методології педагогічної науки (цифровізація, міждисциплінарність).

Оцінка методологічної обґрунтованості дослідження: Оцініть методологічну обґрунтованість обраного педагогічного дослідження, вказавши сильні та слабкі сторони.

Тема 4. Педагогічний експеримент

Теоретичні завдання: Основи педагогічного експерименту: Розкрийте сутність, мету, завдання та особливості педагогічного експерименту як методу наукового дослідження.

Типи педагогічного експерименту: Охарактеризуйте основні види педагогічного експерименту (констатувальний, формувальний, контрольний) та їх особливості.

Методологічні засади педагогічного експерименту: Опишіть методологічні принципи, які необхідно враховувати під час проведення педагогічного експерименту (об'єктивність, репрезентативність, етичність).

Практичні завдання: Проектування педагогічного експерименту: Розробіть план педагогічного експерименту з обраної теми, визначивши його мету, завдання, гіпотезу, об'єкт і предмет дослідження.

Вибірка для експерименту: Складіть опис вибірки для педагогічного експерименту, обґрунтувавши її репрезентативність і доцільність.

Інструментарій педагогічного експерименту: Розробіть методичний інструментарій для збору даних у педагогічному експерименті (анкети, тести, опитувальники).

Аналітичні завдання: Аналіз етапів педагогічного експерименту: Проаналізуйте основні етапи педагогічного експерименту (підготовчий, основний, заключний) та їх реалізацію на практиці.

Інтерпретація результатів експерименту: Проаналізуйте способи опрацювання та інтерпретації результатів педагогічного експерименту (кількісний та якісний аналіз).

Критерії успішності педагогічного експерименту: Визначте критерії оцінювання ефективності педагогічного експерименту, пояснивши, як їх застосовувати.

Творчі завдання: Есей на тему: "Роль педагогічного експерименту у вдосконаленні освітнього процесу"

Висловіть своє бачення значення педагогічного експерименту для розвитку сучасної педагогіки.

Створення моделі експерименту: Розробіть модель педагогічного експерименту для дослідження впливу інноваційних методик навчання на рівень знань учнів.

Інфографіка про педагогічний експеримент: Створіть інфографіку, яка показує основні етапи, види та методи педагогічного експерименту.

Дослідницькі завдання: Проведення міні-експерименту: Організуйте та проведіть невеликий педагогічний експеримент (наприклад, вплив групової роботи на активність учнів), представивши результати у вигляді таблиць чи графіків.

Оцінка наукових статей: Проаналізуйте педагогічний експеримент, описаний у науковій статті, визначивши його структуру, методи та ефективність.

Порівняння підходів до експерименту: Дослідіть відмінності у підходах до проведення педагогічного експерименту в Україні та за кордоном.

Обґрунтування гіпотези експерименту: Запропонуйте педагогічну проблему та сформулюйте для неї науково обґрунтовану гіпотезу, яку можна перевірити експериментальним шляхом.

Тема 5. Технологія дослідницької роботи

Теоретичні завдання: Сутність і структура дослідницької роботи: Розкрийте поняття дослідницької роботи, її етапи та основні компоненти.

Методологічні основи дослідницької діяльності: Опишіть основні принципи, методи та підходи, які використовуються у дослідницькій роботі.

Класифікація дослідницьких методів: Визначте види методів (теоретичні, емпіричні, математичні) та поясніть їх застосування у дослідницькій роботі.

Етапи проведення дослідницької роботи: Охарактеризуйте основні етапи дослідницької діяльності: від вибору теми до представлення результатів.

Практичні завдання: Розробка плану дослідження: Розробіть план дослідницької роботи на обрану тему, вказавши проблему, мету, завдання, методи та очікувані результати.

Формулювання гіпотези: Сформулюйте наукову гіпотезу для дослідження у певній сфері (наприклад, освіта, технології, соціальні явища).

Вибір методів дослідження: Запропонуйте набір методів для вивчення конкретної проблеми (наприклад, вплив новітніх технологій на ефективність навчання).

Аналітичні завдання: Аналіз існуючих досліджень: Знайдіть наукову статтю або дослідження за вашою темою, зробіть критичний аналіз його методології та результатів.

Обґрунтування актуальності теми: Підготуйте обґрунтування актуальності дослідницької теми, спираючись на сучасний контекст.

Оцінка якості дослідницької роботи: Дослідіть критерії оцінки наукової роботи (актуальність, новизна, практична значущість) і застосуйте їх для оцінки обраної статті.

Творчі завдання: Есе на тему: "Роль дослідницької роботи в сучасному світі": Висловіть свої думки про значення дослідницької діяльності для суспільного розвитку.

Розробка постеру: Створіть постер, який пояснює ключові етапи та методи дослідницької роботи.

Модель дослідницького проєкту: Розробіть уявний проєкт дослідницької роботи з описом основних кроків та очікуваних результатів.

Дослідницькі завдання: Проведення міні-дослідження: Виконайте невелике дослідження у сфері вашого інтересу, дотримуючись етапів дослідницької роботи, та підготуйте звіт.

Аналіз джерел інформації: Зберіть і проаналізуйте літературу за обраною темою, створивши реферат із висновками.

Порівняння підходів до досліджень: Порівняйте особливості дослідницької діяльності у різних сферах (наприклад, освіта, медицина, інженерія).

Тема 6. Планування педагогічного дослідження

Теоретичні завдання: Поняття та етапи планування педагогічного дослідження:

Розкрийте сутність і значення планування у педагогічному дослідженні. Охарактеризуйте основні етапи: постановка проблеми, визначення мети, формулювання гіпотези, вибір методів.

Особливості вибору теми дослідження: Проаналізуйте критерії вибору актуальної теми педагогічного дослідження.

Планування ресурсів для дослідження: Опишіть, які ресурси (матеріальні, людські, часові) необхідно враховувати при плануванні педагогічного дослідження.

Методи педагогічного дослідження: Розгляньте класифікацію методів педагогічного дослідження та їх застосування на різних етапах.

Практичні завдання: Складання плану дослідження: Розробіть детальний план педагогічного дослідження за обраною темою, включаючи етапи, мету, завдання, методи, очікувані результати.

Формулювання гіпотези: Сформулюйте гіпотезу дослідження на обрану тему. Поясніть її наукову обґрунтованість.

Розробка графіка дослідження: Створіть покроковий графік реалізації педагогічного дослідження, включаючи часові рамки для кожного етапу.

Вибір інструментарію: Складіть список методичних інструментів (анкети, тести, опитувальники) для збору даних у дослідженні.

Аналітичні завдання: Аналіз прикладів планування досліджень: Ознайомтеся з науковими роботами, пов'язаними з педагогічними дослідженнями, та проаналізуйте їхні плани дослідження.

Виявлення ризиків у плануванні: Визначте можливі ризики при плануванні педагогічного дослідження (неточність вибірки, брак ресурсів) та запропонуйте шляхи їх мінімізації.

Обґрунтування актуальності: Підготуйте обґрунтування актуальності педагогічного дослідження на конкретну тему, спираючись на сучасні тенденції в освіті.

Творчі завдання: есе на тему: "Важливість планування у педагогічному дослідженні".

Розкрийте своє бачення значення етапу планування у досягненні успішних результатів дослідження.

Розробка інфографіки: Створіть інфографіку, яка відображає ключові етапи планування педагогічного дослідження.

Моделювання дослідження: Створіть уявну модель педагогічного дослідження, описуючи всі його етапи, від вибору теми до обробки результатів.

Дослідницькі завдання: Реалізація етапу планування: Розробіть етап планування реального педагогічного дослідження, визначивши його цілі, завдання, об'єкт, предмет, методи та очікувані результати.

Вибіркова характеристика: Опишіть процедуру вибору вибірки для педагогічного дослідження, обґрунтувавши її репрезентативність.

Складання таблиці результатів планування: Сформулюйте таблицю, яка описує етапи, методи та очікувані результати дослідження.

Тема 7. Робота з науковою інформацією

Теоретичні завдання: Поняття наукової інформації: Розкрийте сутність, джерела та види наукової інформації.

Етапи роботи з науковою інформацією: Опишіть основні етапи роботи з науковою інформацією: пошук, аналіз, синтез, зберігання та презентація.

Джерела наукової інформації: Проаналізуйте основні джерела наукової інформації: монографії, наукові журнали, електронні бази даних.

Наукова етика: Розгляньте принципи наукової етики при роботі з інформацією (цитування, уникнення плагіату, коректне посилання на джерела).

Практичні завдання: Пошук інформації в базах даних: Виконайте пошук наукових статей у таких базах даних, як Google Scholar, Scopus або Web of Science, за конкретною темою, та підготуйте перелік знайдених джерел.

Аналіз наукової статті: Виберіть наукову статтю за своєю спеціальністю та підготуйте її короткий огляд: мета, методи, результати, висновки.

Складання бібліографії: Складіть список літератури для дослідження на обрану тему, оформлений відповідно до наукових стандартів.

Аналіз достовірності джерел: Оцініть достовірність різних джерел інформації, зокрема наукових статей, блогів, вебсайтів.

Аналітичні завдання: Оцінка якості наукової інформації: Проаналізуйте, які критерії якості наукової інформації (актуальність, надійність, новизна) є ключовими для вашого дослідження.

Порівняння джерел інформації: Порівняйте переваги та недоліки різних джерел наукової інформації (друкованих та електронних).

Структуризація інформації: Складіть план або схему наукового огляду літератури за обраною темою.

Творчі завдання: Есе на тему: "Значення наукової інформації у сучасному світі".

Висловіть своє бачення ролі наукової інформації у розвитку суспільства, технологій та освіти.

Створення інфографіки: Розробіть інфографіку, яка показує етапи роботи з науковою інформацією та ключові принципи.

Моделювання інформаційного пошуку: Опишіть покроково процес пошуку інформації для певного дослідження, починаючи від вибору джерел до організації отриманих даних.

Дослідницькі завдання: Проведення літературного огляду: Виконайте літературний огляд за обраною темою, систематизуйте знайдену інформацію у вигляді таблиці чи діаграми.

Створення наукової анотації: Напишіть анотацію до обраної наукової статті, акцентуючи увагу на її значенні для вашого дослідження.

Тема 8. Написання і оформлення наукових праць здобувачами вищої освіти

Теоретичні завдання: Поняття наукової праці: Розкрийте сутність та основні характеристики наукової праці.

Структура наукової роботи: Опишіть основні структурні елементи наукової праці: титульний аркуш, вступ, основну частину, висновки, список літератури, додатки.

Методичні вимоги до наукових праць: Визначте основні вимоги до змісту, стилю та оформлення наукової роботи, встановлені державними стандартами чи закладом вищої освіти.

Особливості академічного стилю: Розкрийте особливості академічного стилю викладу: логічність, чіткість, аргументованість, уникнення суб'єктивності.

Практичні завдання: Оформлення бібліографії: Складіть список використаної літератури за правилами ДСТУ або іншими стандартами, використовуючи різні типи джерел (книги, статті, інтернет-ресурси).

Підготовка тез доповіді: Напишіть тези доповіді за обраною темою, орієнтуючись на вимоги наукових конференцій.

Створення титульного аркуша: Розробіть титульний аркуш для наукової роботи відповідно до вимог вашого закладу освіти.

Аналітичні завдання: Аналіз наукових статей: Проаналізуйте кілька наукових статей за структурою та стилем викладу. Порівняйте їх сильні та слабкі сторони.

Оцінка помилок в оформленні: Виявіть та виправте помилки в запропонованому прикладі оформлення наукової роботи.

Аналіз вступу та висновків: Оцініть, наскільки логічно та чітко сформульовані вступ і висновки у вибраній науковій праці.

Творчі завдання: Есе на тему: "Чому важливо дотримуватись стандартів у написанні наукових робіт?"

Розкрийте своє бачення важливості стандартів оформлення наукових праць.

Розробка шаблону роботи: Створіть шаблон для оформлення наукової роботи, включаючи титульний аркуш, структуру основного тексту, список літератури.

Написання рецензії: Напишіть рецензію на вибрану студентську чи наукову роботу, оцінюючи її структуру, стиль та аргументованість.

Дослідницькі завдання: Підготовка наукової статті: Напишіть наукову статтю за обраною темою, дотримуючись академічного стилю та правил оформлення.

Розробка методичних рекомендацій: Розробіть методичні рекомендації для студентів щодо написання та оформлення наукових робіт.

Порівняння вимог оформлення: Порівняйте вимоги до оформлення наукових робіт в українських та міжнародних університетах.

Підготовка презентації: Створіть презентацію за результатами своєї наукової роботи, дотримуючись правил оформлення наукових доповідей.

Тема 9. Особливості підготовки, оформлення і захисту наукових робіт здобувачів вищої освіти

Теоретичні завдання: Етапи підготовки наукової роботи: Опишіть ключові етапи підготовки наукової роботи: вибір теми, формулювання мети та завдань, збір матеріалів, аналіз даних, написання тексту.

Структура наукової роботи: Розкрийте значення та основні елементи структури наукової роботи: титульна сторінка, зміст, вступ, основна частина, висновки, список літератури, додатки.

Особливості оформлення наукової роботи: Визначте основні вимоги до оформлення наукових робіт: шрифти, інтервали, нумерація сторінок, таблиці, ілюстрації, список літератури.

Підготовка до захисту наукової роботи: Розгляньте ключові аспекти підготовки до захисту: створення презентації, формування тез виступу, підготовка відповідей на можливі запитання.

Практичні завдання: Розробка плану роботи: Складіть план роботи над науковою працею, розподіливши етапи у часі.

Написання вступу: Підготуйте вступ до наукової роботи, включивши актуальність теми, мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження.

Оформлення списку літератури: Складіть список використаної літератури відповідно до встановлених стандартів.

Підготовка презентації для захисту: Створіть презентацію для захисту наукової роботи, включивши ключові аспекти дослідження: мету, завдання, методи, результати, висновки.

Аналітичні завдання: Аналіз прикладів наукових робіт: Оцініть оформлення наукових робіт за зразками, виявивши недоліки та запропонувавши рекомендації щодо їх усунення.

Аналіз виступів на захисті: Перегляньте відео або тексти захисту наукових робіт та визначте, які прийоми були найбільш ефективними для переконання комісії.

Порівняння вимог до оформлення: Порівняйте вимоги до оформлення наукових робіт у різних країнах або університетах.

Творчі завдання: Есе на тему: "Важливість наукових робіт у системі вищої освіти".

Розкрийте своє бачення ролі наукових досліджень у формуванні професійної компетентності студента.

Створення чек-листа: Розробіть чек-лист для перевірки готовності наукової роботи до захисту (зміст, оформлення, презентація, виступ).

Написання рецензії: Напишіть рецензію на наукову роботу студента, оцінюючи її актуальність, методологію, результати та оформлення.

Дослідницькі завдання: Написання реферату чи статті: Напишіть реферат або наукову статтю на основі власного дослідження, дотримуючись правил оформлення.

Підготовка тез виступу: Складіть тези для захисту наукової роботи, акцентуючи увагу на найважливіших аспектах дослідження.

Моделювання процесу захисту: Проведіть рольову гру, змодельовавши процес захисту наукової роботи, включаючи питання від комісії та відповіді студента.

Розробка шаблону для оформлення: Створіть шаблон для оформлення наукової роботи, який включає основні вимоги до тексту, таблиць, ілюстрацій та списку літератури.

9. ПИТАННЯ ДЛЯ ЗАЛІКУ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

1. Наукове дослідження як форма здійснення і розвитку науки.
2. Види наукових досліджень
3. Класифікація наукових досліджень та наук
4. Внесок українських вчених у науку.
5. Глобальні кризи й проблема важливості науково-технічного прогресу.
6. Сучасні наукові школи у педагогіці
7. Сучасні наукові школи у теорії та методиці управління освітою
8. Особливості та вимоги до здійснення науково-педагогічних досліджень
9. Види досліджень у педагогіці
10. Етичні принципи здійснення науково- педагогічного дослідження
11. Академічна добросовісність.
12. Основні принципи науково-педагогічного дослідження.
13. Сучасні підходи у вивченні педагогічних явищ та управлінських процесів у науково-педагогічних дослідженнях
14. Методологія як теорія та як сукупність методів дослідження.
15. Моделювання у науковому дослідженні.
16. Емпіричні методи науково-педагогічних досліджень, їх сутність та класифікація.
17. Теоретичні методи науково-педагогічних досліджень, їх сутність та класифікація.
18. Огляд актуальних тем наукових досліджень з теорії та методдики управління освітою.
19. Експеримент як засіб отримання нових знань в управлінні.
20. Програма науково-педагогічного дослідження.
21. Педагогічний експеримент: сутність та види.
22. Обробка експериментальних даних.
23. Термінологічно-категоріальний апарат дослідження.
24. Науковий апарат дослідження.
25. Наукова інформація та її джерела.
26. Технологія роботи з науковою літературою.
27. Наукометричні бази даних, їх різновиди та особливості.

28. Наукові медалі і премії: загальний огляд.
29. Наукова стаття як різновид наукової роботи здобувачів вищої освіти: вимоги, особливості її підготовки та публікації у наукових журналах.
30. Тези доповідей як різновид наукової роботи здобувачів вищої освіти: вимоги до них, особливості їх підготовки та публікації.
31. Методичні рекомендації як різновид наукової роботи здобувачів вищої освіти: вимоги та особливості їх підготовки.
32. Реферат як різновид наукової роботи здобувачів вищої освіти: вимоги та особливості його підготовки.
33. Доповідь як різновид наукової роботи здобувачів вищої освіти: вимоги та особливості її підготовки.
34. Курсова робота як вид наукового дослідження здобувача вищої освіти: вимоги та особливості її підготовки і захисту.
35. Кваліфікаційна робота як вид наукового дослідження здобувача вищої освіти: вимоги та особливості її підготовки і захисту.
36. Методика підготовки та вимоги до оформлення наукової статті. Техніка написання тексту.
37. Побудова тексту: постановка проблеми, аналіз останніх досліджень, постановка завдання, виклад основного матеріалу, висновки, список використаних джерел.
38. Особливості наукового тексту і професійного наукового викладу думки. Мовні засоби наукового стилю.
39. Оформлювання результатів наукової діяльності.
40. Основні правила бібліографічного опису, оформлювання покликань.
41. Реферат як жанр академічного письма.
42. Стаття як самостійний науковий твір.
43. Науковий етикет.
44. Типові помилки під час перекладу наукових текстів українською мовою.
45. Мова та стиль наукової роботи.

10.МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Форми та методи навчання – у процесі проведення навчальних занять (лекційних і практичних/семінарських) передбачено застосовувати такі методи:

- пояснювально-ілюстративний;
- проблемний;
- проблемно-пошуковий;
- дослідницький;
- інтерактивні методи навчання.

Методи організації та здійснення навчання: лекції, дискусії, бесіди, практична робота. Самостійна робота здобувачів вищої освіти: опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка презентацій, виконання тестових завдань.

Методи стимулювання інтересу до навчання: підготовка та презентація виконаних завдань до всіх практичних/семінарських завдань та написання наукової статті або тез додають два додаткові бали до заліку з дисципліни: «Методологія наукових досліджень».

Для підтримки мотивації та інтересу до навчання використовуються інтерактивні методи, такі як мозковий штурм, вирішення проблемних ситуацій, групові дискусії. Це стимулює пізнавальну активність здобувачів, розвиває їх креативність та здатність до нестандартного мислення.

11. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

- залік;
- усне і письмове опитування;
- індивідуальні завдання;
- доповіді;
- презентації виконаних завдань здобувачами вищої освіти.

Навчальні досягнення здобувачів оцінюються на основі Положення про екзамени та заліки у Навчально-науковому інституті менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту та психології» Положення про екзамени та заліки.

http://umo.edu.ua/images/content/institutes/imp/docum/polog3/26%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D1%96%D1%81%D0%BF%D0%B8%D1%82%D0%B8%20%D1%82%D0%B0%20%D0%B7%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%BA%D0%B8_n2_1.pdf.

Поточний контроль здійснюється упродовж семестру під час проведення лекційних, семінарських занять, виконання самостійної роботи (міжсесійного періоду) та оцінюється сумою набраних балів за всіма темами. Контроль академічної успішності охоплює поточну успішність з урахуванням якості виконання індивідуальних завдань, а також передбачає підсумкові показники якості відповідей здобувачів на питання підсумкового тесту.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи: методи усного контролю: індивідуальне опитування, активність на практичних/семінарських заняттях; методи письмового контролю: виконання індивідуальних завдань, тестування.

Формою підсумкового контролю є залік. Залік виставляється за результатами підсумкової оцінки з врахуванням виконання практичних завдань, відвідування лекцій, виконання творчих, індивідуальних завдань. Проте, якщо хтось із здобувачів вищої освіти хоче покращити свої оцінки, то він складає залік за який може додатково отримати - 12 балів.

Максимальна кількість балів – 100.

Засоби діагностики успішності навчання:

- активна робота на практичних заняттях;
- виконання поточних самостійних робіт;
- творча робота;
- проєкти здобувачів вищої освіти, презентації та виступи;
- усна відповідь;
- письмова робота.

Поточний контроль: перевірка презентацій, тестових (посилання на гугл-форму: <https://docs.google.com/forms/d/1rlme8Zn-IBNHIAbyDWzyOR-6iwNq8Q8P8BU30E7svWg/edit> та творчих завдань до практичних занять. Підсумковий контроль здійснюється та оцінюється за складанням заліку.

Система поточного контролю базується на застосуванні таких форм контролю: перевірка презентацій здобувачів вищої освіти; виконання тестових завдань; участь у наукових конференціях та семінарах (або інших заходах) (підтвердження – сертифікат учасника). На практичних заняттях оцінюється участь в обговоренні ситуацій та виконанні завдань.

Критерії та шкала оцінювання

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів з навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень», є:

- повнота і вчасність виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;

- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення у процесі розв'язання практичних завдань;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Оцінювання результатів усіх форм контролю передбачено у 100-бальній шкалі. Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних, результати самостійної роботи студентів) проводиться у % від кількості балів, виділених на завдання, із заокругленням до цілого числа за критеріями:

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	добре
68-74	D	задовільно
60-67	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Схема нарахування балів

Відвідування лекцій – 1 бал за 1 лекційне заняття (1*4=4 бали)

Активність здобувача освіти на практичних/семінарських заняттях – 8 балів за одне семінарське заняття (6*8=48балів)

Виконання індивідуальних завдань (по 1 завданню на вибір з 1-9 тем) – 3 бали за 1 індивідуальне завдання (3*9=27 балів):

а) робота на практичному/семінарському занятті:

Усна відповідь на практичному занятті (презентація) до 5 балів

Активність (доповнення, запитання) 1 – 2 бали

Письмова робота (тести) 5 балів

Творча робота до 11 балів

Поточний контроль														Творча робота	Залік	Всього			
Тема 1,2			Тема 3			Тема 4		Тема 5			Тема 6, 8						Тема 7,9		
Л	П/С	ІЗ	Л	П/С	ІЗ	П/С	ІЗ	Л	П/С	ІЗ	Л	П/С	ІЗ	Л	П/С	ІЗ	11	10	100

1	-	6	1	16	3	-	3	-	-	3	1	8	6	1	24	6			
---	---	---	---	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---	--	--	--

балів

Л – відвідування лекцій

С – активність здобувача освіти на практичному/семінарському занятті

ІЗ – виконання індивідуального завдання

1

2. Умови відпрацювання пропущених занять

Відпрацювання всіх пропущених занять є умовою зарахування заліку. Заняття мають бути відпрацьовані заздалегідь, у день заліку відпрацьовувати пропущені заняття не можна.

Способи відпрацювання занять (один варіант на Ваш вибір):

1. Розробити презентацію на 15-20 слайдів з теми пропущеного заняття; додати до презентації окремим файлом супровідний текст зі списком літератури.

2. На основі опрацьованого матеріалу теми пропущеного заняття сформулювати 20 тестових питань різних видів (тести на встановлення відповідності (4 шт.), на виключення зайвого (4 шт.), на визначення понять (4 шт.), на встановлення аналогії (4 шт.), а також питання з відкритою відповіддю (4 шт.)).

3. Виконати індивідуальне завдання в гугл-класі.

4. Можливості для неформальної освіти: отримання сертифікату за курс (на вибір): участь у науково-практичних конференціях (семінарах), або інших заходах з (підтвердження – сертифікат учасника).

13. Політика курсу

Учасники освітнього процесу керуються нормативними документами та відповідними Положеннями, затвердженими в ДЗВО “УМО”: «Положенням про організацію освітнього процесу в ДЗВО “Університет менеджменту освіти» (2020 р.; Інтернет-ресурс: http://umo.edu.ua/images/content/document/norm_2/%D0%9F%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%96%D0%95%D0%9D%D0%9D%D0%AF_%D0%BF%D1%80%D0%BE_%D0%9E%D0%9E%D0%9F_%D0%B7i_%D0%B7%D0%BCi%D0%BD%D0%B0%D0%BC%D0%B8.pdf).

При вивченні дисципліни, виконанні практичних занять та проведенні форм контролю студенти зобов'язані дотримуватись принципів академічної доброчесності, зокрема керуватись нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в ДЗВо “УМО» (2020 р.; Інтернет-ресурс:

http://umo.edu.ua/images/content/document/norm_2/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%BF%D1%80%D0%BE_%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%BE%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BDi%D1%81%D1%82.pdf).

Граничний термін проходження всіх видів поточного контролю визначається відповідно до графіку освітнього процесу.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Роботи (проекти, презентації, есе, реферати, тести тощо), які виконуються із порушенням встановлених викладачем термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від максимально можливої кількості балів за даний вид діяльності). Перескладання пропущених занять або завдань самостійної роботи відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, працевлаштування тощо). Відвідування

аудиторних занять є бажаним. Теми пропущених занять студент опрацьовує самостійно.

Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.

Здобувач вищої освіти має право:

- вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями провідних засад педагогіки, дидактики, методики викладання історії тощо;
- вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять;
- відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку;
- отримати індивідуальні консультації у викладача.

Здобувач вищої освіти зобов'язаний:

- брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, не запізнюватися на заняття (виняток можуть становити запізнення з поважних причин), дотримуватися правил суспільної поведінки, поважати думки та права інших здобувачів вищої освіти і викладача;
- виконувати завдання, визначені для практичних занять і самостійної роботи; набрати під час вивчення навчальної дисципліни мінімум 60 балів.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Закон України «Про вищу освіту»: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Бабух І. Б. (2023). *Актуальність та специфіка сучасної методології наукових досліджень*. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. № 3 (318). С. 291-294.
3. Бессонова В. (2019). *Методологія і організація наукових досліджень у садово-парковому господарстві*. Київ. Центр навчальної літератури. 264 с.
4. Бруханський Р. Ф. (2022). *Методологія наукових досліджень*: навч. посіб. (для студ. спец. 071 Облік і оподаткування. Тернопіль: Осадца Ю.В. 208 с.
5. Бхаттачарджи А., Ситник Н. (2022). *Методологія та організація наукових досліджень*: дослідження в соціально-економічних науках. навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ. НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського». 173 с.
6. Вакарчук І. О. (2020) *Нова динаміка вищої освіти і досліджень для соціальних змін та розвитку : болонський процес 2020 – європейський простір вищої освіти у новому десятиріччі Фонд “Європа XXI”*; (за ред. І. О. Вакарчука). Київ: Агентство “Україна”. 64 с..
7. Вакуленко В. Л., Боярчук С. В. (2022). *Ключові аспекти академічної доброчесності: запобігання плагіату*. Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія. Вип. 13 (4). С. 26-34.
8. Горин В. П., Дем'янишин В. Г., Лободіна З. М., Дем'янишин В. В. (2023). *Методологічні підходи до дослідження державних фінансових ресурсів та фінансової безпеки суб'єктів господарювання в умовах реформування управління публічними фінансами*. Світ фінансів. № 1. С. 31-47.
9. Гузар Б. С. (2022). *Методи та методологія наукових досліджень у фінансовій сфері*. Економіка та держава. № 1. С. 83-87.
10. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. (2023). *Методологія наукових досліджень*: підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Харків: Право. 488 с.
11. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. (2023). *Методологія наукових досліджень*: підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Харків: Право. 488 с.
12. Доценко І. О. (2022). *Академічна доброчесність у системі забезпечення якості вищої освіти*. Педагогічна освіта: теорія і практика. Вип. 32. С. 31-42.
13. Дубницький В. І., Науменко Н. Ю., Федулова С. О. (2019). *Методологія наукових*

- досліджень в інформаційній економіці: навч. посіб. / заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Дубинського В. І.; Держ. ВНЗ «Укр. держ. хім.-технол. ун-т». Дніпро: ДВНЗ УДХТУ. 443 с.
14. Дубасенюк, О.А. (ред.). (2019). *Професіографічний підхід у системі вищої освіти: монографія / колектив авторів*. Житомир: Вид-во О.О. Євенок. 328 с. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/29534/6/V_Zhelanova_OMVPSRV_19.pdf
 15. Євтушенко М., Хижняк М. (2019). *Методологія та організація наукових досліджень*. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури. 350 с.
 16. Зарицька Н. (2023). *Методологія наукових досліджень як необхідний елемент інтелектуального економічного потенціалу сучасних науковців*. Економіка та суспільство. 2023. Вип. 52.: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2542/2462>
 17. Конверський А. (2019). *Основи методології та організації наукових досліджень*. Київ. Центр навчальної літератури. 350 с.
 18. Корягін М. В., Чік М. Ю. (2019). *Основи наукових досліджень*. Навч. посібник 2-ге вид., доп. і перероб. Київ. Алерта. 492 с.
 19. Костін Ю. Д., Полозова Т. В., Шейко І. А., Костін Д. Ю. (2021). *Теорія і методологія наукових досліджень: навчальний посібник для студентів (магістрів) усіх форм навчання*. Харків: ХНУРЕ. 152 с.
 20. Лагодієнко В., Іванченкова Л., Лагодієнко О. (2022). *Вибір методології наукового дослідження*. Підприємництво та інновації. Вип. 25. С. 133-137.: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/25.23>
 21. Медвідь В., Данько Ю, Кобилянська І. (2020). *Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях)*. Суми: Університетська книга, 2020. 219 с.
 22. *Методологічне та інструментальне забезпечення наукових досліджень: навчальний посібник* (2020). В. Г. Бодров та ін. Ірпінь: Університет ДФС України. 323 с.
 23. *Методологія наукових досліджень і написання випускних кваліфікаційних робіт: методичні вказівки для здобувачів вищої освіти першого бакалаврського і другого магістерського рівнів з банківської справи.*(2019). Тернопіль: ТНЕУ. 114 с.
 24. *Методологія наукових досліджень: навч. посіб.* (2023). В. М. Булавинець та ін.; за ред. В. П. Горина. Тернопіль: Осадца Ю. В., 2023. 170 с.
 25. Crespo R. F. (2020). *The Nature and Method of Economic Sciences*. Evidence, Causality, and Ends. London: Routledge. 202 p.

Допоміжна

1. Авшениук Н. (2009) Інтернаціоналізація вищої освіти в умовах глобалізації світового освітнього простору. Науковий вісник Чернівецького університету : зб. наук. пр. Вип. 468. С. 3-11.
2. Андрущенко В. (2010) Академічна мобільність: проблема реалізації в Україні і в світі / В. Андрущенко, В. Молодиченко // Вища освіта України. № 1. С. 34-42.
3. Еврідика Мережа [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.eurydice.org>.
4. Запорожець О. Ю. (2011) Політика ЮНЕСКО щодо розвитку глобального інформаційного суспільства. Актуальні проблеми міжнародних відносин : збірник наукових праць. Київ. Вип. 96, ч. 2.
5. Коваленко С.М. (2005) Тенденції розвитку освіти дорослих в Англії (остання чверть ХХ-початок ХХІ століття): дис. кандидата пед. наук: 13.00.01. Суми. 186 с.
6. Кривець Н. В. (2009) МОП. Енциклопедія історії України: у 10 т. ред. кол.: В. А. Смолій та ін.; інститут історії України НАН України. Київ. Наукова думка. Т.6. С. 706.
7. Мінка П. П. (2013) Характеристика форм міжнародного співробітництва у боротьбі зі злочинністю в контексті проблеми адаптації вітчизняного законодавства до законодавства Європейського Союзу. П. П. Мінка, А. В. Хрідочкін. Право і суспільство. № 3. С. 177–182.

8. Мотунова І. Г. (2011) Університет як простір міжкультурного діалогу. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. № 2. С. 177-186.
9. Нуруллаєв І. С. (2012) Деякі питання зародження і становлення міжнародно-правового співробітництва у боротьбі зі злочинністю. Юрист України. № 4. С. 69–76.
10. Поляк Н. О. (2015) Впровадження стандартів європейського кодексу соціального забезпечення в Україні на шляху інтеграції до ЄС: проблеми та перспективи Україна: аспекти праці. №3. С. 38-43.
11. Поляк Н.О. (2013) Методологічні підходи щодо адаптації українських соціальних стандартів до стандартів Європейського кодексу соціального забезпечення. /Вісник Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля. Серія. Економічні науки. № 7 (196), ч. 2. С. 161-167.
12. Республіка Кіпр : наука і освіта [Електронний ресурс] Режим доступу : <http://www.demunion.kiev.ua/c/nauka-i-osvita>.
13. Присвітла О. В. (2015) Міжнародне економічне співробітництво у науково-технологічній сфері – перспективи освітніх послуг. Сучасна Україна в глобальному середовищі: стратегічні орієнтири економічного розвитку : монографія. Дніпропетровськ. С. 449-462.
14. Сисоєва С.О. (2003) Проблеми сучасної освіти в контексті суспільних трансформацій. Проблеми та перспективи формування національної гуманно-технічної еліти: зб. наук. пр. АПН України. Харків, Вип 1. С.42-46.
15. Теліпка В. Е. (2010) Міжнародне публічне право: Навчальний посібник. Київ. Центр учбової літератури. 608 с.
16. Чуруксаєва Т.С. (2014) Ратифікація Європейської соціальної хартії (переглянутої) як можливість підтвердити європейський вибір України. Сучасна політична нація: духовно-моральні, культурно-етичні та соціально-економічні засади розвитку: Матеріали XIV науково-практичної конференції. Київ. ВНЗ «Національна академія управління». С. 251-253.

Ресурси мережі Інтернет

1. Google Scholar або Google Академія: пошукова система і некомерційна бібліометрична база даних, що індексує наукові публікації та наводить дані про їх цитування <https://scholar.google.com.ua/>
2. Атестація кадрів вищої кваліфікації МОНУ: <https://mon.gov.ua/tag/atestatsiya-kadriv-vishchoi-kvalifikatsii?&type=all&tag=atestatsiya-kadriv-vishchoi-kvalifikatsii>
3. Законодавство України [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.rada.kiev.ua/>; <http://www.nau.kiev.ua/>; <http://www.ukrpravo.kiev.com/>; <http://www.liga.kiev.ua/>.
4. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/>.
5. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.nplu.kiev.ua>
6. Харківська державна наукова бібліотека ім. Короленка [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://korolenko.kharkov.com>.
7. <http://www.npu.edu.ua> (elib@ npu.edu.ua. Електронна бібліотека НПУ імені М.П. Драгоманова
8. <http://www.nbuv.gov.ua/> Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського
9. <http://www.mon.gov.ua>
10. <http://pidruchniki.ws/>
11. <http://www.twirpx.com/files/psychology/>
12. <http://nplu.org/> Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого
13. <https://dnpg.gov.ua/ua/> Державна науково-педагогічна бібліотека НАПН України імені В.О. Сухомлинського

Веб-бібліографія

1. Euraxess researchers in motion. European Commission (Сайт кар'єри та персонального розвитку) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ec.europa.eu/euraxess/>
2. Gateway to Recognition of Academic and Professional Qualification [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.enic-naric.net>
3. Національний ТЕМПУС-офіс в Україні. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://tempus.org.ua/>
4. Німецька служба академічних обмінів. Режим доступу: <https://www.daad-ukraine.org/uk/>
5. Освітній портал [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.osvita.org.ua/news/50090.html>
6. Офіційний сайт Болонського процесу [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/>
7. Офіційний сайт Європейської комісії [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://ec.europa.eu/>
8. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/bologna/vprov/articles/30.html>
9. Програма Європейського Союзу - ERASMUS+ (офіційний сайт національного офісу в Україні).